

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОНІТОРИНГУ НПП «ПІВНІЧНЕ ПОДІЛЛЯ»

Актуальність досліджень НПП «Північне Поділля» пов'язана з тим, що він включає в себе унікальні флористичні угруповання та «червонокнижні» види тварин, а також давні геологічні пам'ятки та особливі ландшафти. У природничому аспекті ця територія становить особливий інтерес як регіон, де сформувалися унікальні осередки реліктових екстразональних степових угруповань, а також букові лісостани, що ростуть на північно-східній межі ареалу основного домінанта – бука лісового, й становлять особливу цінність у загальноєвропейському масштабі. Важливе значення НПП має для охорони верхів'їв басейну р. Західний Буг, а також для функціонування Північноподільсько-Опільського макроекокоридору регіональної екомережі, що, свідчить про актуальність досліджень.

За останні десятиріччя природному біорізноманіттю загрожує деградація, яка зумовлена і недостатньо контрольованим використанням людиною середовища проживання (інтенсифікація сільського господарства, урбанізація, розширення промислової інфраструктури, інтенсифікація рекреаційної діяльності), і глобальними кліматичними змінами. Для збереження природної спадщини в сучасних умовах створено мережу природоохоронних територій, визначено природні ядра, буферні зони й екологічні коридори, що певною мірою стримує деградацію середовища проживання та втрату біологічного і ландшафтного різноманіття.

На території НПП «Північне Поділля» визначна геоспадщина представлена геоморфологічним феноменом – Північно-Подільським уступом довжиною близько 60 км з перепадом висот 80-150 м, численними геологічними відслоненнями крейдових і неогенових порід, унікальними скельними утвореннями, сучасними динамічними формами рельєфу – ярково-балковими. Ці атракційні об'єкти неживої природи мають ландшафтно-пейзажну та науково-освітню цінність.

Тому організаційне, інформаційне та інфраструктурне забезпечення розвитку природо-заповідної справи на Західному Поділлі, а також геотуризму і екологічної освіти є важливим і необхідним.

Мета дослідження: з'ясувати сучасний стан і перспективні можливості використання природних і рекреаційно-туристичних ресурсів для збереження біорізноманіття і ландшафтного різноманіття Північного Поділля.

Об'єкт досліджень – територія НПП «Північне Поділля».

Предмет досліджень – розвиток та сучасний стан інформаційного забезпечення моніторингу природних ресурсів парку.

Матеріали і методика досліджень. Матеріалами для дослідження слугували письмові та картографічні матеріали, а також інформаційні технології управління і моніторингу лісів, морфологічно-описові, біометричні, дендрологічні, статистичні дані.

Результати моніторингових даних території НПП «Північне Поділля» має важливе функціональне значення для дослідження існування популяцій фонових, перш за все, мисливських, видів тварин. Наукові дослідження на території парку проводяться з метою вивчення природних процесів, забезпечення постійного спостереження за змінами екосистем, екологічного прогнозування, розроблення наукових основ охорони, відтворення й використання природних ресурсів та особливо цінних об'єктів, збереження біорізноманіття, розбудови екологічної мережі. До складу екологічної мережі як її структурно-функціональні елементи належать природні території, і змінені людиною ландшафти, в яких відбувається процеси відновлення або господарювання, відкриваються можливості системи використання екомережі як структурно-організаційної основи природоохоронного моніторингу стану біорізноманітності та її динамічних тенденцій в різних умовах функціонування екосистем.

Представлено послідовність заходів інформаційного забезпечення системи моніторингу біорізноманіття на природоохоронних територіях парку. Проаналізовано інформаційні матеріали для оцінювання сучасного стану та управління розвитком НПП «Північне Поділля» Представлене функціональне зонування НПП «Північне Поділля» служить інформаційною базою для створення екологічних коридорів.

Висновки та перспективи подальших досліджень полягають у розвитку практичного підходу до побудови систем адаптивного управління територіями та об'єктами НПП «Північне Поділля», який сприятиме прискореному впровадженню концепції сталого розвитку такого класу об'єктів і територій в умовах інтенсифікації антропогенної діяльності, техногенних навантажень та кліматичних змін. Територіальна і категоріальна структура екологічної мережі в межах основних фізико-географічних областей потребує оптимізації.